

Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.

Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Gottfried Gustav Lemmel

Dissertatio Medica Observationes Quasdam Diagnosticas Sistens

Rostochii: Literis Adlerianis, MDCCCXIV.

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1007309148>

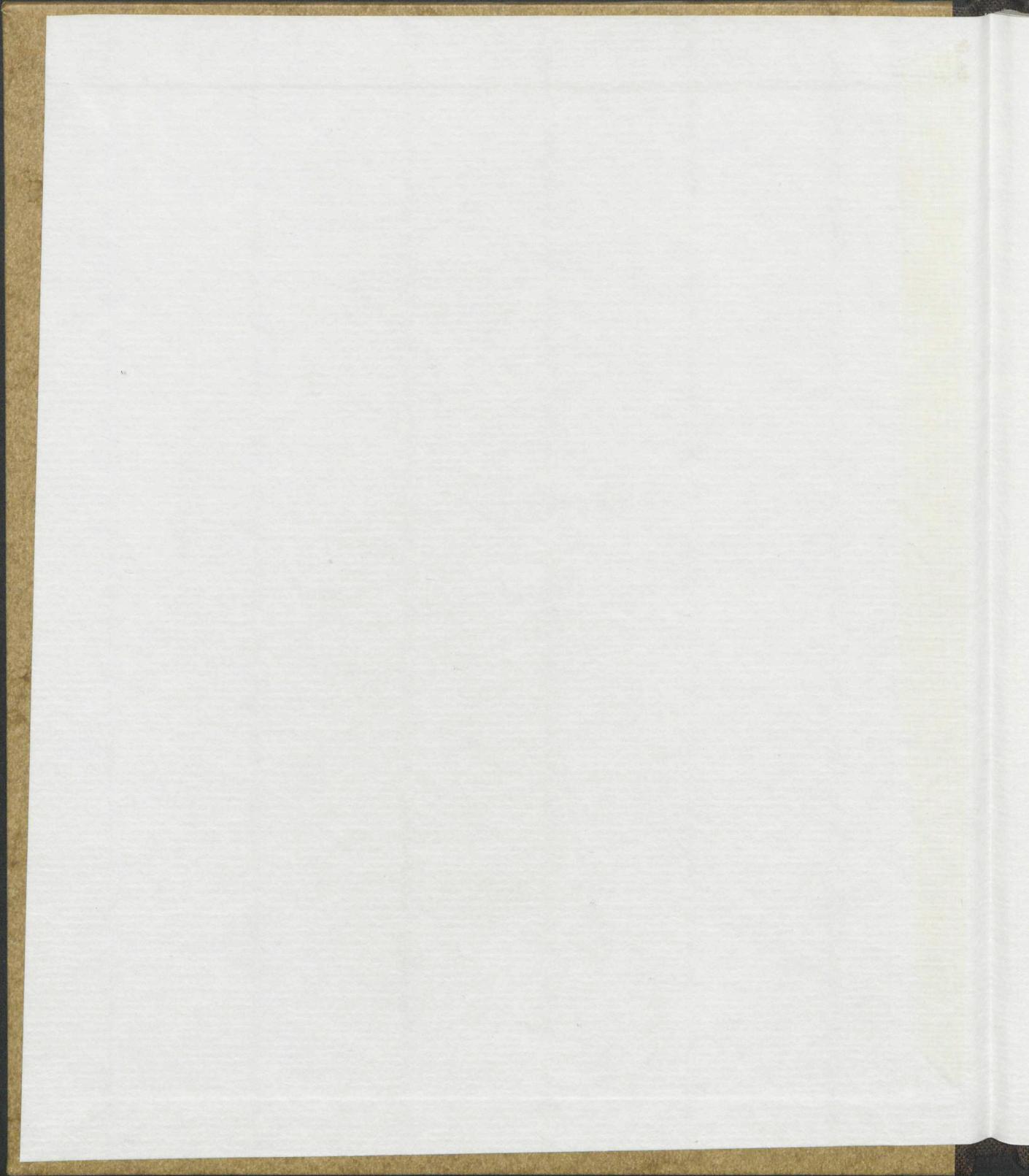
Druck Freier Zugang

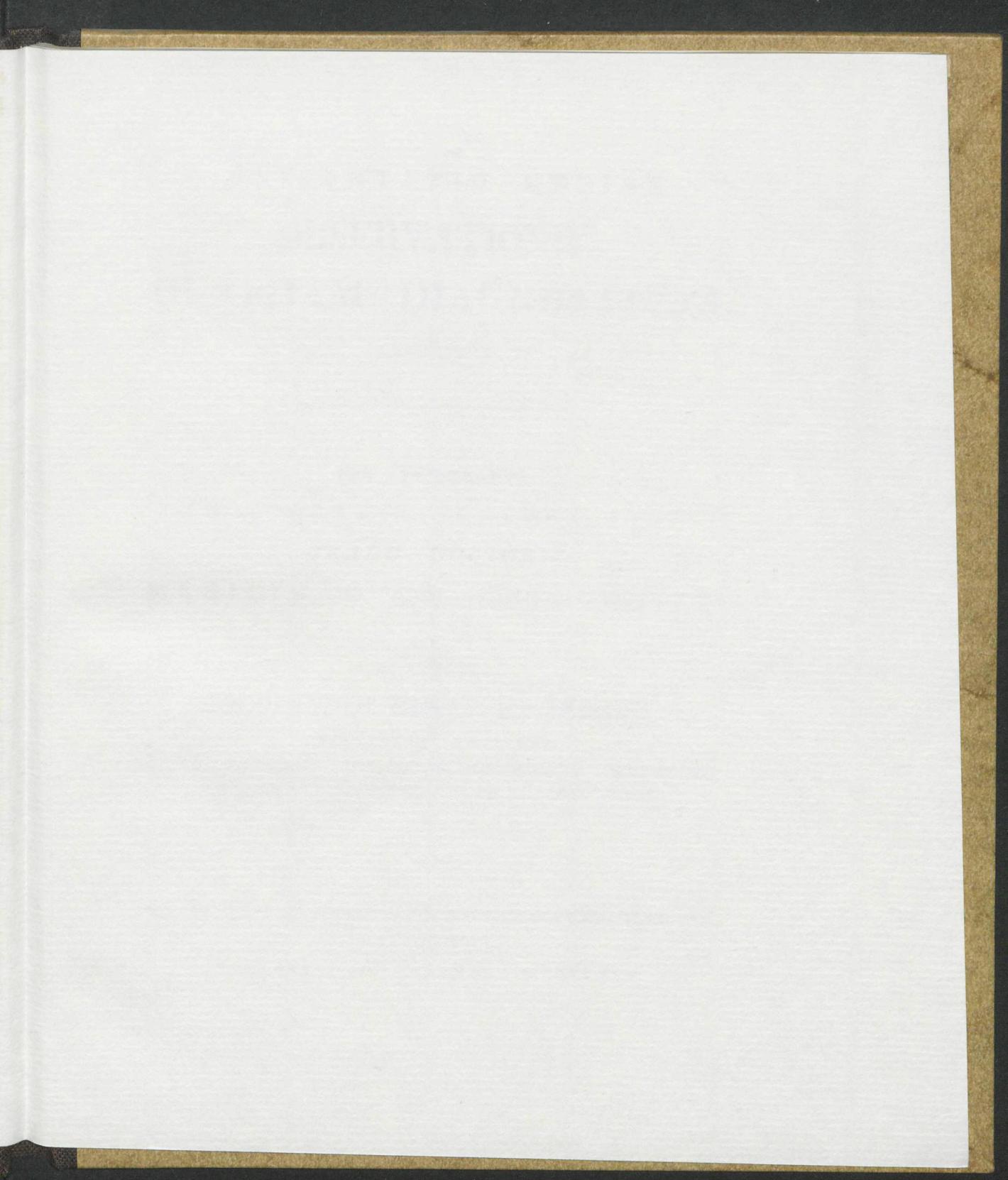

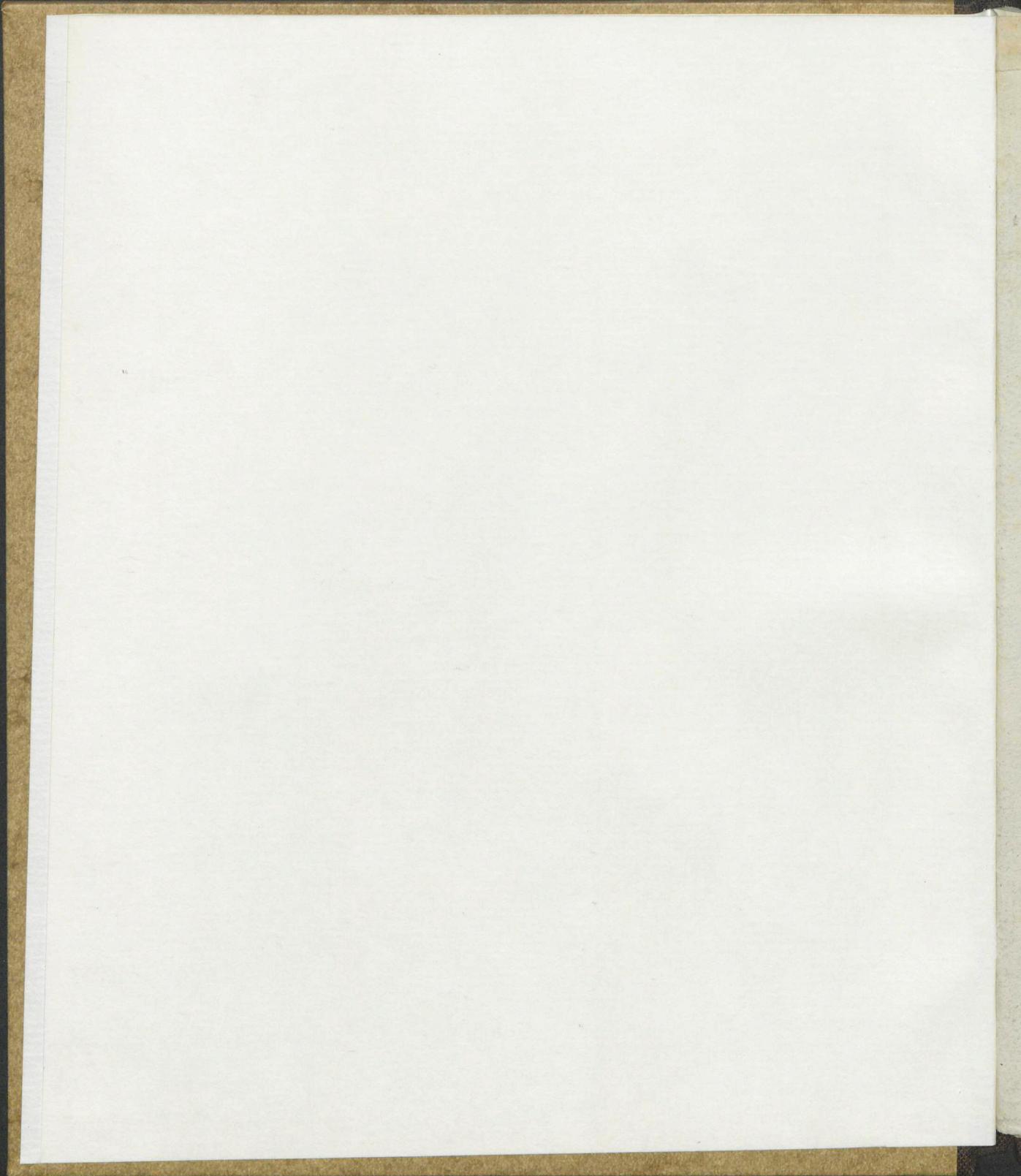
OCR-Volltext

RU med. 1814

Lemmel. Godogred Gustav

D I S S E R T A T I O M E D I C A
O B S E R V A T I O N E S
Q U A S D A M D I A G N O S T I C A S
S I S T E N S .

P R O I M P E T R A N D O
I N A C A D E M I A R O S T O C H I E N S I
G R A D U D O C T O R I S
M E D I C I N A E E T C H I R U R G I A E

S C R I P S I T
GODOFREDUS GUSTAVUS LEMMEL

C H I R U R G I A E M A G I S T E R
R E G I I C O L L E G I I S A N I T A T I S H O L M I E N S I S M E M B R U M
C O H O R T I S P R A E T O R I A E S U E C I C A E C H I R U R G U S .

R O S T O C H I I
L I T E R I S A D L E R I A N I S M D C C C K I V .

ME 1814

A circular red stamp with a decorative border containing the text "Ex Bibliotheca Academicae Piccolomini".

NOBILISSIMIS ET GENEROSISSIMIS
DOMINIS
C. T. A SCHULZENHEIM

MAGISTRO EXCUBIARUM GENERALI
ET DUCI COHORTIS PRAETORIAE SUECICAE
EQUITI ORDINIS AB ENSE

ET

C. DE LORICH
TRIBUNO MILITARI COHORTIS PRAETORIAE
SUECICAE EQUITI ORDINIS AB ENSE

HANCCE DISSE TATIONEM

OMNI QUA PAR EST REVERENTIA

D. D.

A U C T O R.

Conatus sum hacce, qualiscunque est, opella,
lectoribus meis conferre observationes quasdam diag-
nosticas, eorum indulgentiae confisus et humanitati,
quibus primum hoc virium mearum in re per-
tractanda et scripto committenda tentamen, lectione
accuratiori dignum forte visum erit. Tantum abest, ut
crederem, me aliquid novi prolaturum esse; sed quae
ex Praeceptorum meorum, semper Venerandorum,
praelectionibus, nec non Medicorum celebrium scriptis,
quae ad manus habebam, exhausi, tractasse, et pro
viribus infirmis dijudicasse, tironi sufficiat.

I N D E X.

I. Vomitas specierum diagnosis.

II. Icteri varietatum diagnosis.

III. Nostalgiae idiopaticae s. simplicis; complicatae et simulatae diagnosis.

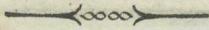
I.

Vomitus specierum diagnosis.

I. *Vomitus inflammatorius.*

Vomitus inflammatorius sub nomine *gastritidis* notus, signis quibusdam characteristicis ab aliis sese distinguit, quod nempe cum continuo, fixo, ardente, vehementer pungente, ad tactum repudiante ventriculi dolore conjunctus sit. Aegri in statu hoc miserrimo positi cuncta, quae adsumunt, intolerabili cum dolore, et singultu per vomitum rejiciunt; multum interim anguntur, validissimam experiuntur sitim, et pulsum durum, acceleratum, sepe vero prorsus suppressum et contractum exhibent. Dolor, quem dixi esse fixum in regione ventriculi, ad tactum repudiantem, nonnunquam adeo increscit, ut aegri toti pallescant, corpore toto sudoribus madeant, extrema rigeant, et pulsus in trementem potius, ac pulsantem mutetur.

Es brevi hac descriptione patet, morbum hunc summe periculosum maximam attentionem sibi vindicare,

ne vomitu deceptus medicus ad medicamenta accedat hic summe noxia et perniciosa.

Ad vomitum inflammatorium refero pariter vomitum observatum ab inflammatis aliis visceribus abdominis quibuscumque. Cura talis vomitus sympathici ex notione inflammationis et signis inflammati visceris repetenda est.

2. *Vomitus spasmodicus.*

Per vomitum spasmodicum intelligo illum, qui a sola irritabilitate oritur. Praecedunt hunc ut plurimum symptomata quaedam singularia, quae non parum ad diagnosin conferunt. Etenim vertigo, obscuratio visus, tremor artuum cum urina pallida copiosa crystallina non raro prodromi sunt hujus affectionis; paulo post sequitur vomitus, quem symptomata antea enarrata una cum animi pathematis praegressis et irritabilitate subjecti nota, et absentia signorum in aliis speciebus occurrentium spasmodicum esse declarant.

Ad hunc refero vomitum in gravidis primis mensibus observatum, vomitum navigantium aut rheda vectorum, vomitum ab animi pathematis praegressis, et tandem vomitum a visu rerum ingratorum.

3. *Vomitus saburralis.*

Noscitur hoc malum facile; ructus enim rancidi, nidorosi praegressi, tumor et inflatio ventriculi, anxia respi-

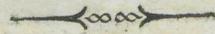
ratio, prandium lautum praegressum cum nunc consequente rejectione crudorum sufficientem hujus morbi praebent diagnosin.

4. *Vomitus biliosus.*

Frequentissima est haec species, et ut plurimum aestivo tempore ut symptoma febrium biliosarum adparens; etiamsi quoque sine febre comite nonnunquam se ostendat. Lingua tunc biliosa, sordida, flavescentia; sapor oris amarus, depravatus; appetitus penitus dejectus et nausea; ructus rancidi, amari; cardialgia; anxietas praecordiorum et jactatio magna; pulsus celeres et imbecilles, accedente nunc rejectione per os materiae biliosae hunc vomitum ab alio probe distinguunt. Observatio jam antiqua est *Baglivi*, eos, quibus biliosae sordes circa praecordia collecta haerent, pulsus celeres, imbecilles habere, quae tunc fictitia debilitas tollitur, quoties materia haecce gravans de corpore eliminatur.

5. *Vomitus pituitosus.*

Aegri hoc morbo affecti de pondere ventriculi conqueruntur, nullo gaudent appetitu, et adsumto etiam cibo brevi post oppressionem et anxiā respirationem experuntur; ructus habent fatuos; linguam muco obductam exhibent; urinam crudam aut pallidam mingunt cum mucosis nonnunquam filamentis innatantibus, aut mucoso sedimento

ad fundum secedente; leviores accedunt vomititiones,
et materiam paucam ductilem, tenacem rejiciunt.

6. *Vomitus ab acido in primis viis.*

Haec vomitus saburralis species in infantibus per-
saepe occurrit, et non raro viros hypochondriacos, fo-
minas hystericas, sedentarios, litteratos excruciat. Debi-
litas corporis universi antea cognita, pallor faciei, cardialgia
saepe jam antea observata, appetitus aliquando summus,
aliquando penitus dejectus, pondus ventriculi, tormina,
nunc accendentibus motibus acidis, et rejectione materiae
acidae austerae declarunt, hunc vomitum ab acido prima-
rum viarum nasci.

7. *Vomitus a vitio organico.*

Vitium organicum ventriculi varium deprehenditur,
frequentissimum tamen, quod occurrit, scirrhous est, scirr-
hosa lata durities, quasi cartilaginea ventriculi. Tali
scirrhosa semicartilaginea duritie pylorus nonnunquam ita
angustatus deprehenditur, ut tenuissimum specillum vix
possit transigi. Complures tales observationes sectionibus
cadaverum comprobatas hanc causam vomitus fuisse testa-
bantur. Homines ejusmodi vomitu plerumque chronicō
laborant, is quounque diei tempore invadit, maxime
tamen una alterave a pastu hora. Non vero ab initio
vomit omnia ingesta, sed tantum solidiora, eaque fors

paullo copiosius adsumta; in initio retinent parcus adsumta, nec semper ab omni pastu redit vomitus, sed rarius, et subinde solum, deinde vero de tempore in tempus frequentius, et tandem quotidie vomunt. Praeter ingesta ingentem pituitae ductilis simul quantitatem egerunt. Interea prout vomitus increscit, crebriorque de die in diem evadit; sic alvus magis morosa redditur, et demum per quam adstricta, tandemque nulla. Pallent, emaciantur, oculos habent aliquando subflavescentes, tandem enervantur, tumentibus utplurimum cruribus circa malleolos atrophici pereunt.

8. *Vomitus capite vulneratorum.*

Mirus ventriculum inter et encephalon est consensus, mirum commercium, vix aliquid animae affectiones adeo turbat, ac ventriculus gravatus; sed etiam originarie affectum encephalon functiones turbat, ac ventriculi vice mutua. Vulnerato valide capite, concusso cerebro, aut etiam non raro eodem imflammato oritur vomitus poraceus, aeruginosus, viridis, quem, si a tali causa oriatur, mali ominis utplurimum habemus. Per se patet, quantum intersit, ut vomitus hic sympathicus idiopathico bene discriminetur, ne neglecto encephalo medeamur ventriculo in perniciem aegri.

Icteri diagnosis.

Icterus est cacochymia biliosa a regurgitatione bilis progenita, habitum totius corporis, praecipue albugineam oculi, praeternaturali flavo aut flavonigrescente, vel virescente deturpans colore.

Divisio icteri apud diversos variat auctores, quorum aliqui dividunt morbum 1) *ratione originis* in hepaticum, cysticum et hepatico - cysticum; 2) *ratione coloris* in flavum, flavo-viridescentem, fuscum, aut nigrescentem; 3) *ratione loci* in universalem, et topicum ab animi affectibus, praecipue ab ira exortum; 4) *ratione febris* in febrilem et non febrilem, seu calidum et frigidum, hic iterum inflammatorium, pituitosum, biliosum et putridum dispescitur; 5) *ratione typi* in chronicum, continuum et periodicum.

Quia vero hae divisiones et subdivisiones magis confundunt practicum, quam ad extirpationem morbi conducunt, magis in praxi usitatam ratione causae dabo divisionem. Quare 1mo. Icterum, in frigidum. 2do. In inflammatorium. 3to. Plethoricum. 4to. Periodicum. 5to. Spasmodicum. (6to. Neonatorum.) 7mo. Tandem in icterum febrium gastricarum dispescere non incongruum erit, quorum cuilibet speci enumerabo signa.

Antequam vero primam icteri exponendam adgre-

diur speciem, prodromos praecipuaque primo intuitu
occurrentia symptomata exponere constitui.

Prius ac aeger icterico suffunditur colore, ejus corpus
non exigua debilitas, languorque occupat; animo tales lin-
quuntur; quibusdam visus est obscurior, nonnullis flava,
etsi raro, adparent objecta; fastidiunt cibos, motus avidos,
vel etiam putridos experiuntur; querelam de amarore oris
movent; lingua eorum flavo tingitur colore; in toto cor-
pore pruritum cutisque ariditatem percipiunt cum difficul-
tate prolicendi sudores, vehementem saepius ventriculi
dolorem, et anxiam scrobiculi cordis persentiunt con-
tractionem; strictura quasi ab injecto fune circa praecor-
dia, gravitas, tensio hypochondri dextri circa hepar, et
consueta male digerentis ventriculi adparent incommoda,
quibus non minus infestantur intestina; urinam crassam
turbidam, linteamina, papirumque flavo tingentem colore,
profunde subin flavam, crocei magis excernunt coloris,
quam in febribus simpliciter biliosis conspici solet; tincta
item saepe cernitur cerevisiae adinstar, prunae nempe
coloris cum sedimento crasso, lateritio, et furfuraceo fun-
dum petente: tardam, sicciam, dissicilem, parcam ob
defectum bilis deponunt alvum, nonnunquam haec iis
pertinaciter est clausa; quibusdam nutribus lac et saliva
amarescunt; sudor linteamina, et argentum gestum flave
colorat; pulsus nonnullis tangitur febrilis, aliquando natu-
ralis; adparet tandem color flavus omnium primo in tunica

albuginea oculi, utpote membrana omnium tenuissima, facillimeque translucente, dein facies, collum, lingua, totaque corporis superficies, imo pars capitis capillata, capilli, cerebrum, viscera omnia, musculi, ossa, cartilagines, et sanguis flavo ex flavo-nigrescente, aut virescente deturpantur colore.

a. *Icterus frigidus s. chronicus.*

Icterus frigidus, seu non febrilis, latus, chronicus, apyretus etiam dictus, homines plerumque pastaceae naturae solet invadere; in his enim raro febris, sive pulsus observatur alteratio, sed pedetentim sensim sine sensu increscit, et quo magis augentur obstructiones, eo lentior inordinatio que sit in hepate humorum motus, biliique paecluditur exitus.

Hujus speciei signa sunt: causae praegressae, aetas et vitae genus, cui speciei maxime obnoxii sunt senes et sedentariam agentes vitam, uti literati hypochondriaci, vici glutinoso, tenaci, crassoque sese replentes; tales enim in ventriculo frigoris experiuntur sensus, in hypochondrio dextro tensionem, nauseant cibos, multamque saepius vomitu reddunt pituitam.

b. *Icterus inflammatorius.*

Icterus inflammatorius ab inflammatione hepatis, vel partium hepar immediate attingentium inflammatarum suum trahit ortum.

Ut autem icterum ab inflammatione exortum dig-
noscere valeas, ad sequentia ut attendas symptomata, est
necessse; tales enim aegri pondus, doloremque obtusum,
vel pungentem, subin etiam acutum, sed fixum et con-
stantem experiuntur, praesertim si inflammatio ad dia-
phragma, ad thoracem, vesiculam felleam, et intestinum
duodenum excurrat, quae omnia profundiori inspiratione
facta augentur; dein tales ad latus affectum decumbunt
facilius, respirationemque solo thorace, abdomine immoto
perficere possunt; inspirant difficilis, exspirant facilis;
lingua imbuta, crustaque est obducta; de oris conquerun-
tur amarore; pulsus fortis, durus, plenus tangitur, urina
crocea, parva lateritia conspicitur, alvus difficilis, parva
aut suppressa deponitur: ex quibus ergo praesentibus de
ictero inflammationem pro causa agnoscente tunc secure
formare poteris judicium.

Huc etiam referri meretur *icterus a suppuratione pro-
genitus*, qui plerumque aegrum fato tradit, omnemque
respiuit curam; irtore cum hac labie affecti, hectici, con-
sumtive morti obviam vadant, nisi natura vel ars puri
conciliet exitum.

Signa hujus desumuntur ex praecedente inflamma-
tione, non resolutione benigna, nec alia evacuacione pree-
gressa; confirmabuot adhuc magis lenta totius consumptio;
febricula post pastum vesperi aucta, sudoreque ter-
minata.

Non omitti debet *icterus scirrhoides*, cuius signa sunt:
inflammatio praecedens non resoluta, pondus, durities in
hypochondrio dextro ad tactum percipienda, qui medelam
quidem agnoscit, etsi et hic quum aegrotantis, tum me-
dici exposcat patientiam.

c. *Icterus plethoricorum.*

Icterum plethoricorum ab inflammatorio est diversus, etsi in eum, si diutius persistat, abire possit; huic subjiciuntur homines sanguinei temperamenti, sedentarii, et lauto utentes victu.

Signa icteri a plethora originem desumentis cognoscet, si nec pituitam, nec calculum, nec quamcumque icterum efficientem es inventurus causam; quin imo potius in tua confirmaberis diagnosis, si se abstractis aliis signis plenioram veram sustentantes, augentesque manifestaverint causae.

d. *Icterus periodicus.*

Icterus non uno decurrentis tenore, sed semper intercalari aegrum adgredi solens, sub icteri periodici, seu calculosi venit nomine.

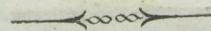
Signa calculorum felleorum, vel bilis inspissatae sequentia recensentur; periodicus nempe icteri decursus, quo praesente aegri tensione, dolore obtuso, pondereque in hepatis vexantur regione; in scrobulo cordis spasmodicam

sentiunt contractionem, cardialgiam et anxietatem, nau-
seam; sequitur vomituritio et ipse vomitus; eorum subito
angustatur pectus; urina turbida, aut croceo tincta con-
spicitur colore, haec omnia excipit icterus levans,
brevique disparens, sponte iterum redditurus. Quam
ob rem dicta incommoda per vices tantum affligunt
aegrum, tandem si diutius permanserint, subsequitur icte-
rus cum dolore insensori. Si ergo sedato dolore oriatur
sensim disparens diarrhoea, si horum symptomatum suc-
cessio per anni tempus aliquibus redeat vicibus, si
calculi per anum rejiciantur, de calculorum praesentia
tutissimum ferendum est judicium; quia ex his facile con-
jicere licet, haec similia symptomata dependere
a viribus vitae, naturaeque conantis calculum, vel bilem
inspissatam depellere, eamque eliminare; unde a loco
moto calculo, vel bile inspissata spasmos, cardialgiam,
variaque tanquam soboles procreari symptomata, nemo
est, qui non videat.

e. *Icterus spasmodicus.*

Icterus spasmodicus a ductu bilifero, hepatico, aut
cystico constrictis suum trahit ortum.

Signa hujus sunt: temperamentum hystericum, sive
hypochondriacum; alias frequenter occurrentes spasmis;
frequentes et iterum cessantes morbi recursus; urina
copiosior, limpida; pulsus irregularis; spontanea icteri
cessatio; per vices biliosa excitata diarrhoea.

f. *Icterus febrium gastricarum.*

Haec icteri species frequentissime in febribus intermittentibus praecipue longis, neglectis, maxime quartanis, aut cortice peruviano non prius evacuata saburra suppressis, occurrit, subsequitur, aut comitatur dein febres continuas remittentes, biliosas, putridas, nec non malignas; item multos aestatis autumnique morbos, ut vomitum biliosum, praesertim si morbi hi aut diutius persistent, aut prava fuerint tractati methodo, aemulatur.

Signa deprehenduntur sequentia: initio facies virescente, et uti chlorotico tingitur colore, a quo saepe albuginea oculi permanet immunis, quae potius rubescit; faeces non sunt griseae, ut in alia icteri specie esse solent, sed sunt olitissimae bileque saturatae, praeterea alvus habetur diarrhoeica, quae in ictero apyreto est potius tarda, una cum faecibus gryseis.

Nostalgiae idiopaticaes, complicatae,
atque simulatae diagnosis.

Nostalgia *) illa est sensorii communis affectio, qua peregrini pusillanimes intensissimo ad parentes, et in patriam revertendi desiderio prehenduntur, ita, ut reditu denegato, moerore, languore omnium sensuum, appetitus prostratione, agrypnia divexentur, quoque majori de die in diem desiderio tenentur, eo pejus habent, donec tandem febri hectica praehensi, vitam finiunt. Ex data definitione patet, morbum hunc systematis nervosi esse, quod ed eo magis elucessit, quo accuratius subjecta causas, invasionem, symptomata, stadio diversa, curamque morbi spectemus; minime ergo me erraturum existimo, si *Nostalgiam* speciem delirii taciturni, seu melancholiæ sine materia dixero.

Subjecta sunt potissimum juvenes mollius, lautiusve educiti, vel liberioris disciplinae assueti, prima vice peregrinantes, aut aliam vitae conditionem aggressi, praesertim a parentibus, consanguineis sejuncti, aut his de improviso orbi, maxime si ejusmodi sensibilia subjecta

*) Etymologia *Nostalgiae* derivatur à græca voce νοστέω quod redeo, eo, profiscor, et verbo ἀλγός, quod dolorem moerorem denotat.

← →

extra patriam diversas calamitates, morbosque patiantur, aut ob linguae inscitiam, morum, vestitus differentiam ab exteris lucibrio habeantur, sique sine suorum consortio, aliisve animi distractionibus suae sorti relictii vivere cogantur; hinc alto moerore detenti, omnem societatem fugiunt, neminique suaæ aegritudinis causam patefaciunt.

Nostalgiae species hucusque tres observatae leguntur, quarum prima *idiopathica*, altera *complicata*, ultima demum *simulata* nuncupatur.

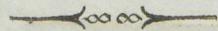
Prima species *idiopathica* illa est, quae cum nullo alio morbo complicatur, subjecta ceterum sana jacta causa adoritur, per se decurrit, et etsi morbus prima fronte levis videatur, non tamen ideo ridendus, cum vel ipse lethalis evadere possit, vel durissimum morbum, melancholiæ nempe cum materia, ut effectum, post se relinquere soleat.

Secunda species *complicata*, seu etiam *symptomatica* appellatur, et illa est, quae plerumque gastricam, synochium, haemorrhitacem tertianam, aliasve febrim comitem habet, et ob eam rationem complicata audit. Haec species periculosior, imo periculosissima pro ratione febris conjunctæ.

Tertia demum species *simulata* dicta est, quam juvenes, cuiuscunque tandem conditionis, habitus corporis caeterum sani, astute fingunt; in illis plerumque degetur, de quibus, statum suum aversari, suspicio habetur.

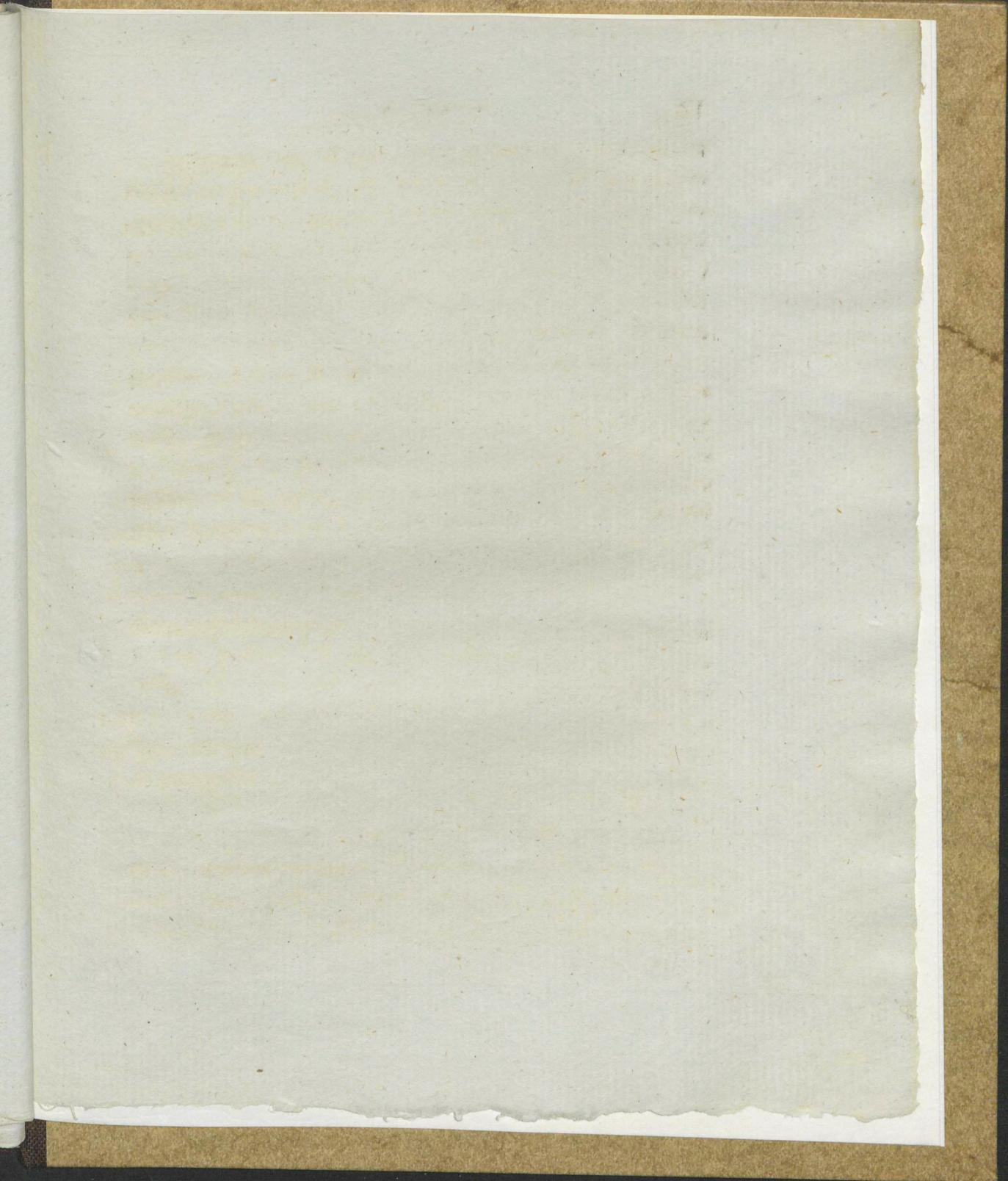
Signa autem, et symptomata primae speciei sequentia sunt: Aeger a principio incipit taciturnus et meditabuncus magis fieri, saepius inadvertenter in - vel extra consortium suspirat, tacite obmurmurat, parentum, consanguineorum, patriaeve desiderium testatur, in omnibus moestitiam ostendit, solitudinem quaerit, fit morosus: dum vero spes parentes, patriamve adeundi affulget, subridet, hilaris fit, mox tamen succedit moestitia major cum suspiriis, cibum potumque aversatur, color nativus perit, quicum et calor, vires, sensusque labascunt, saepe his cardialgia, spasmi sese jungunt, accedit agrypnia, pulsus inordinatus, excretiones naturales suppressuntur, quae omnia in dies augmentur; tandem febris hectica sub vesperas exacerbans suboritur, fit extenuatio totius habitus manifestior, facies Hippocratica, quam tragoeadiam tandem claudit mors.

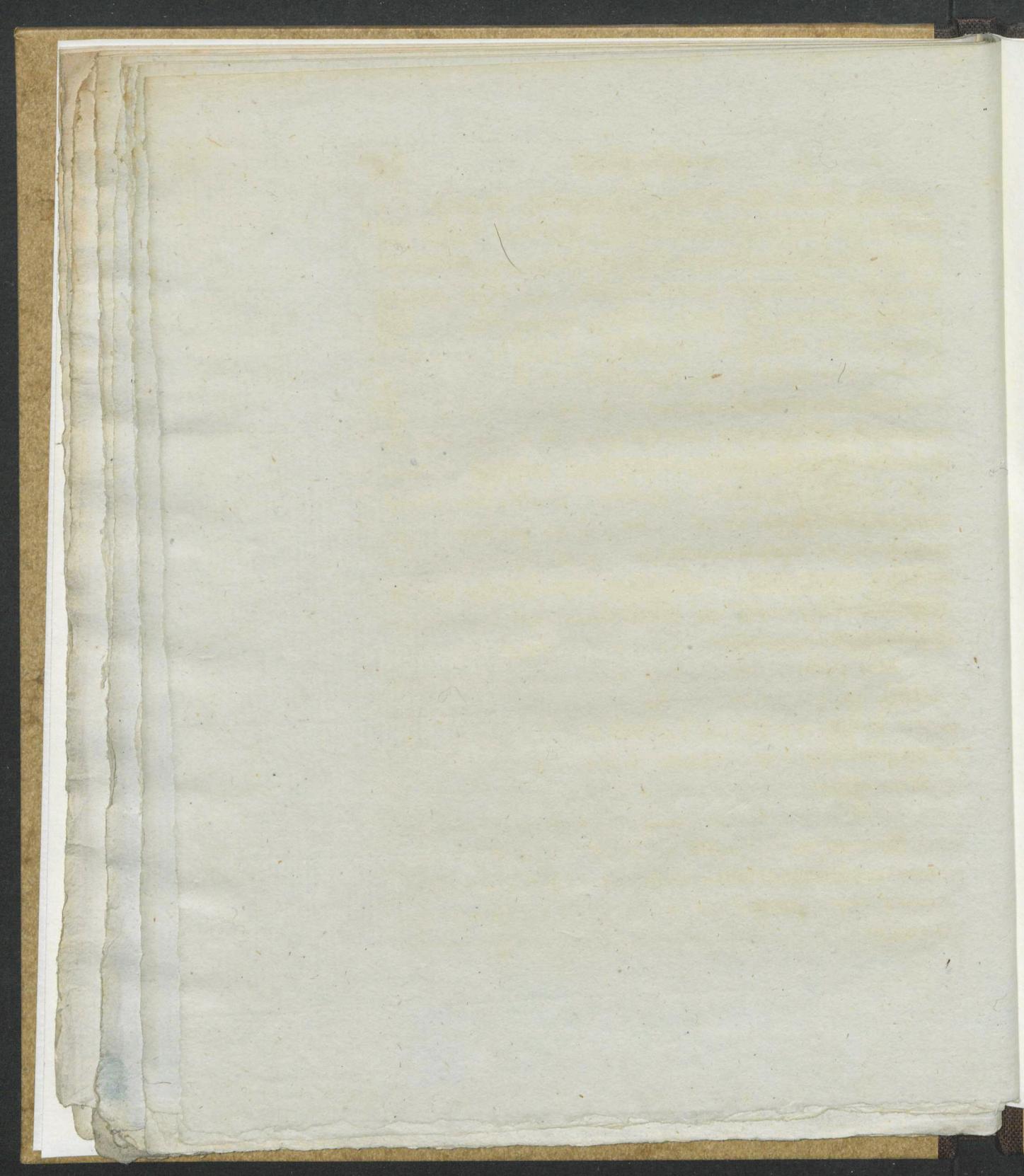
Dixi secundum speciem variis febribus conjunctam esse, hinc necessario signa et symptomata pro ratione febris erunt diversa; verum haec recensere animus non est, cum ex forte semiologico hauriri possint: supposita itaque notitia febris, si observaveris, praesertim tempore remissionis aut intermissionis, taciturnitatem, moerorem, suspiria praesertim nocturna, et post vigorem febris suborta, jactitationem et inquietudinem corporis, aversationem cibi potusque, attamen haec omnia non ex delirio quodam febrili desumenda, si pulsum solito lentiorem,

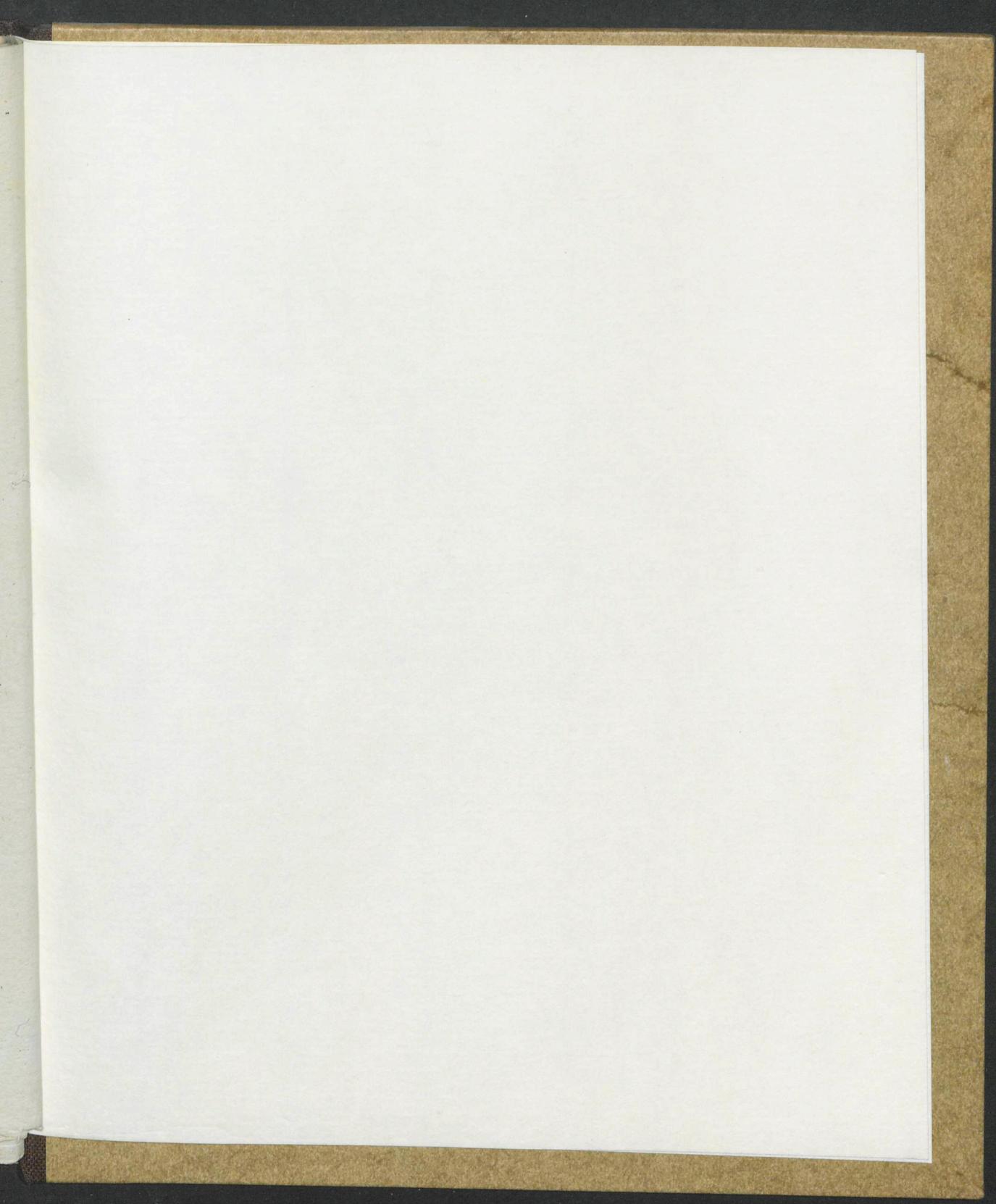

aut debilem, inaequalem, aut, quod rarius penitus intermittentem observes; si praeterea lacrymantem videre contingenteret, interroga, an non quempiam suorum praesentem exoptet? Mox desiderium vel parentum, vel suorum amicorum, vel demum reditus in patriam hilari ore facieque testabitur, spem fac, et pulsum omni nota meliorari videbis.

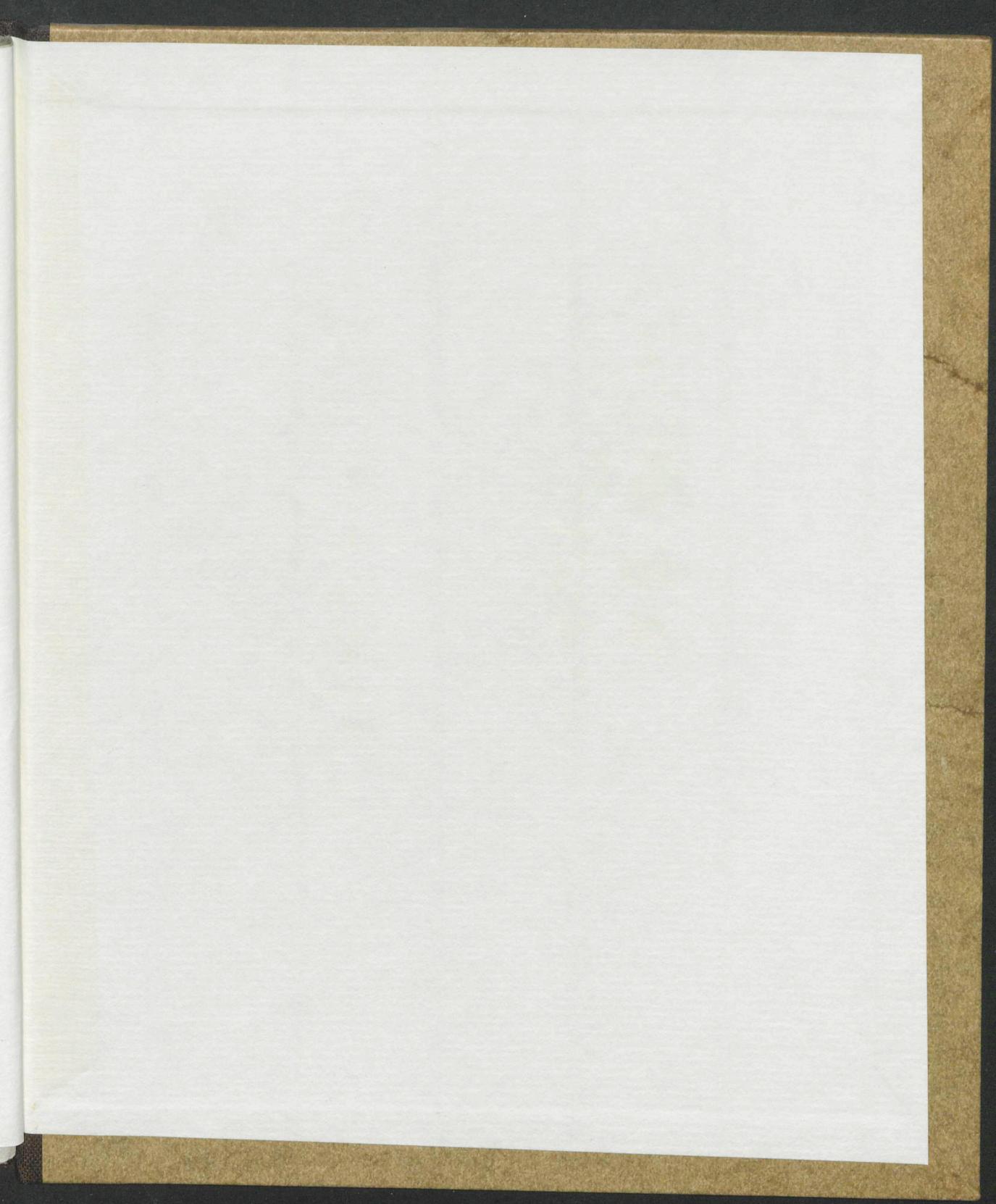
Tertiae speciei signa sunt: Bonus corporis habitus, color calorque naturalis, appetitus bonus, excreta assump-
tis et consuetudini respondentia, omnia bene cocta, robur
musculorum, aequabilitas respirationis pulsusque, aversatio
medicamentorum, praesertim amarorum, ut et diaetae
tenuis; his vero maximam lucem affundit notitia aversa-
tionis status, conditionisque vitae praesentis.

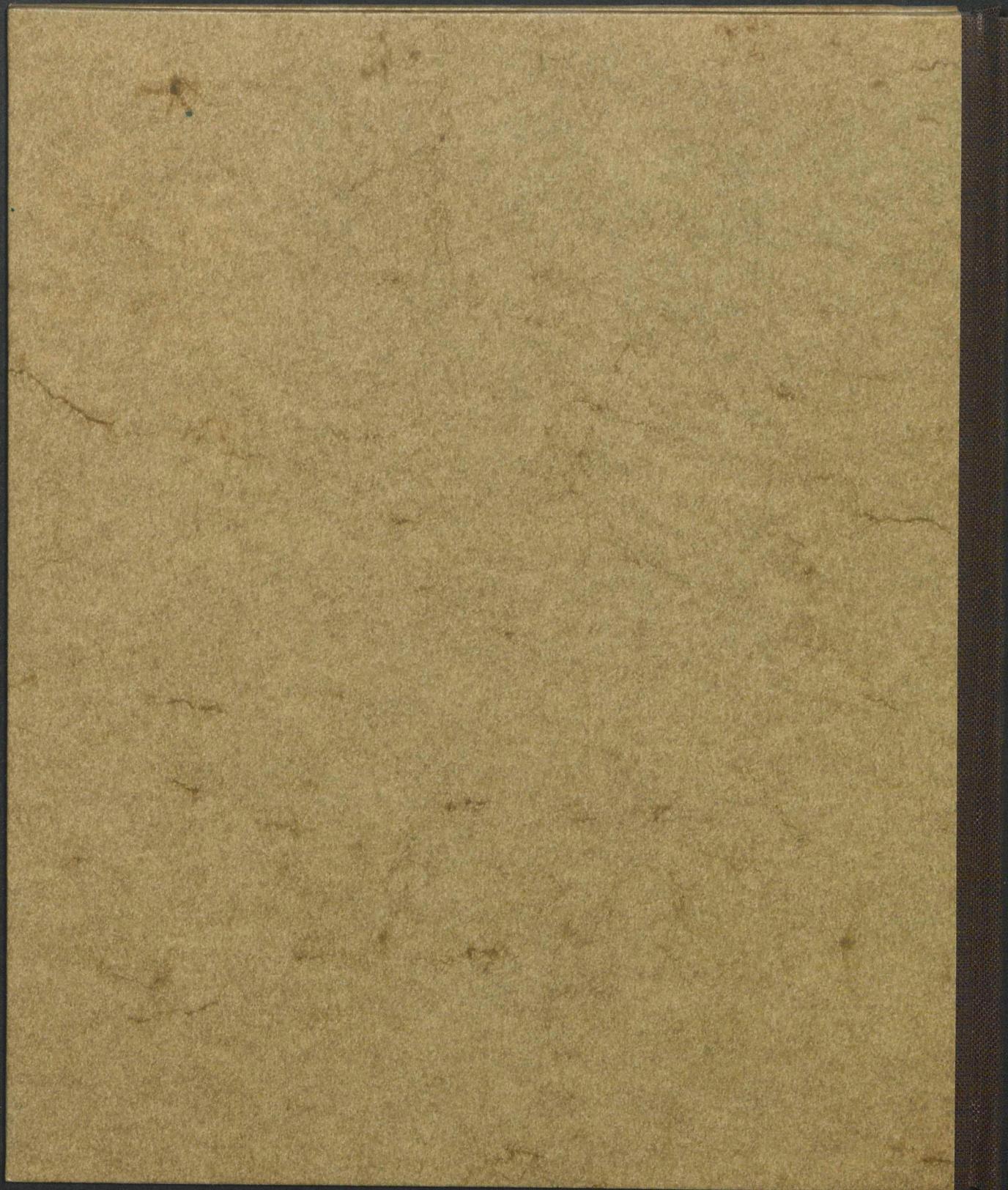

I. Vomitus specierum diagnosis.

1. Vomitus inflammatorius.

Vomitus inflammatorius sub nomine *gastritidis* notus, signis quibusdam characteristicis ab aliis sese distinguit; quod nempe cum continuo, fixo, ardente, vehementer pungente, ad tactum repudiante ventriculi dolore conjunctus sit. Aegri in statu hoc miserrimo positi cuncta, quae adsumunt, intolerabili cum dolore, et singultu per vomitum rejiciunt; multum interim anguntur, validissimam experiuntur sitim, et pulsum durum, acceleratum, sepe vero prorsus suppressum et contractum exhibit. Dolor, quem dixi esse fixum in regione ventriculi, ad tactum repudiantem, nonnunquam adeo increscit, ut aegri toti pallescant, corpore toto sudoribus madeant, extrema rigeant, et pulsus in trementem potius, ac pulsantem mutetur.

Es brevi hac descriptione patet, morbum hunc summe periculosum maximam attentionem sibi vindicare,

